

Excursionisme

Avui compleix 50 anys el Comitè Català de Senders, que coordina les tasques de manteniment i marcatge dels més de 12.000 km de xarxa catalana

Catalunya, membre de ple dret, acollirà el 2024 l'assemblea de l'associació europea
El primer sender marcat a la península Ibèrica va ser l'actual GR-7 entre Tivissa i l'ermita de Sant Blai

Més d'un centenar de cuidadors ja van ser homenatjats al maig al Palau de la Generalitat per celebrar l'efemèride dels 50 anys DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA.

Òscar Palau - barcelona

Sembla que siguin allà de manera natural, com un element més del paisatge junt amb les pedres, els rierols, el mar i els arbres del bosc. Ens guien per seguir la ruta que tenim pensat fer pel medi natural sense perdre'ns i sense haver d'estar pendents constantment del mapa, del GPS o de la nostra orientació. Són tot just marques guixades en una roca, un tronc o una estaca que indiquen el camí bo. Però no. No han estat sempre allà, ni han aparegut

per generació espontània, ni es repinten soles. Qui en té cura, des de fa just avui mig segle, és el Comitè Català de Senders (CCS), adscrit a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC), la tercera amb més afiliats del país, uns 45.000, només superada per les de futbol i bàsquet.

El comitè, format per mitja dotzena ampliable de membres, es reuneix un cop al mes i entre les seves funcions també hi ha l'assessorament, la promoció i potenciació del senderisme i de les bones pràctiques a la muntanya i l'intercanvi amb altres entitats i federacions, nacionals i internacionals. Això sí, la seva principal tasca és vetllar pel correcte manteniment de la senyalització horitzontal de la xarxa de més de 12.000 km de senders homologats que hi ha a Catalunya. "Els equips, dia rere dia, van inspeccionant els camins (hi pot haver esllavissades, tales...) i van renovant la senyalització d'acord amb la normativa homologada", explica a El Punt Avui el president del CCS, Josep Casanovas. La freqüència del repintat varia segons el territori, ja que les condicions de desgast no són les mateixes al Pirineu que a la costa o a l'interior, "però la mitjana és fer-ho cada tres anys", explica. Això sí, el comitè sempre ho fa d'acord amb el propietari o l'administració gestora de cada espai, que és la responsable de la senyalització vertical i a vegades segueix el seu propi model, especialment en el cas dels espais protegits. En tot cas, per dur-ne el control, el comitè es basa en una comissió de senders on hi ha representants de les nou vegueries en què divideix el país, que fa reunions trimestrals. En concret, es reparteixen la feina sobre el terreny més de 130 entitats, amb un equip que avui voreja els 400 cuidadors. "Et pintem el camí que et porta a casa", proclamava un d'ells, el veterà ripollès Marià Morera, en un vídeo promocional de la FEEC. I segurament no hi hagi millor manera de resumir-ho.

Un GR marcat en una estaca a prop dels Encantats, al parc d'Aigüestortes, al Pallars Sobirà FEEC / ARXIU

Una necessitat “moderna”

La necessitat de conservar la colossal xarxa que comunica pobles antics i actuals, i tot tipus d'elements patrimonials i paratges naturals del nostre país, és relativament recent. Fins ben entrat el segle passat, fet i fet, la majoria d'aquests camins els utilitzava regularment molta gent que encara habitava a la muntanya, i justament això, el seu ús regular, feia que no hi calgués un manteniment especial. El progressiu despoblament de molts d'aquests nuclis, però, va fer que, a poc a poc, es comencessin a embardissar els camins i a perdre les traces. I els inquilins més habitual que quedaven sobre el terreny – els excursionistes, un col·lectiu amb un profund arrelament al territori i al país– es van organitzar per començar a arranjar-los. Tal com explicava Casanovas en l'acte de commemoració dels 50 anys, que es va organitzar fa unes setmanes al Palau de la Generalitat, va ser a mitjan segle XX quan, coincidint amb l'organització del Dia del Camí de Muntanya, algunes entitats excursionistes tarragonines van començar a netejar senders que s'havien perdut. “Va ser a partir d'aquell moment que es va prendre consciència que si es volien seguir camins, aquests s'haurien d'arranjar per a la bona pràctica del senderisme”, constatava. Això sí, no va ser fins a principi dels anys setanta que la missió de salvar aquest tresor que s'estava perdent prendria forma de debò. Va ser gràcies a les trobades que mantenien el Club Excursionista de Gràcia (CEG) i el Camping Club de France, en què es va travar una estreta relació que va permetre als catalans entrar en contacte amb membres del comitè de senders francès, que havia nascut ja el 1947, com ho havien fet també en els anys posteriors a la II Guerra Mundial en altres països muntanyencs, com ara Àustria, Itàlia i Suïssa. Arran d'aquests contactes es va convenir en la necessitat de mantenir els corriols que unien la Catalunya del Nord i la del sud com una manera també de connectar-se a Europa i trencar l'aïllament d'una dictadura que agonitzava.

Finalment, la proposta de crear un comitè català la va presentar, l'octubre de 1972 davant l'assemblea de la FEEC, el president del CEG i director de la revista *Vèrtex* Carles Albesa. El nou òrgan quedava oficialment constituït el 5 de juny del 1973, avui fa 50 anys, tot i que les primeres *pintades*, que serien també les primeres de tota la Península, no van aparèixer fins força temps després. Va ser el 2 de març del 1975, quan Joan Cullerell i Enric Aguadé, que havien participat en la fundació del comitè, pintaven les primeres marques d'un sender de gran recorregut a la península Ibèrica. En concret, el GR-3, que més endavant passaria a anomenar-se GR-7, en un tram a les Terres de l'Ebre entre Tivissa i l'ermita de Sant Blai, amb pintura cedida de forma gratuïta per l'empresa Titan. Ells mateixos serien, després, els encarregats de formar altres excursionistes en l'art de pintar com cal les marques dels senders, i començar a crear una xarxa que avui està més que consolidada, ja que està formada per 364 cuidadors, tots voluntaris, de què gairebé la meitat, 172, són dones. “Cuidar un sender va més enllà que seguir una ruta amb un GPS o una aplicació de mòbil. És estimar la muntanya”, apuntava en l'acte al Palau una d'elles, Montserrat Martorell, de l'Agrupació Folklorica de Sarrià. Per ella, agafar els pots de pintura i els pinzells i sortir a marcar senders no és més que “una sortida amb amics” i una manera de seguir gaudint de la muntanya, i col·laborar de manera altruïsta en allò que s'havia trobat fet durant tants anys

abans en els camins que més coneixia. “Són una instal·lació esportiva de primer ordre per potenciar activitats de muntanya i seguir cuidant l’entorn que estimem”, subratllava també Casanovas.

El president de la FEEC, Jordi Merino, ressaltava, al seu torn, que Catalunya va ser pionera a la Península en la senyalització dels senders i feia una crida a continuar apostant per la conservació de la muntanya i la convivència de les activitats que s’hi fan amb la preservació del medi ambient. “L’excursionisme català sempre ha anat i ha d’anar lligat a la nostra cultura, les nostres arrels i el nostre futur com a país”, tancava. La consellera de la Presidència, Laura Vilagrà, subratllava, en la clausura, la gran “qualitat” de la senyalització i animava a continuar la tasca, especialment als senders transfronterers, a fi de continuar fomentant la relació entre el nord i el sud. “Tenim una xarxa homologada i segura gràcies a vosaltres”, destacava. Vilagrà també agraiïa que, l’any vinent, el Comitè Català de Senders organitzarà l’assemblea general de l’Associació Europea de Senderisme, de què és membre de ple dret, amb un seguit d’actes que tindran l’epicentre a Montserrat. No serà la primera assemblea que es fa a Catalunya, ja que abans ja se’n van celebrar a Montserrat mateix, on ara han volgut tornar expressament, i a la Val d’Aran. Serà a l’octubre del 2024 i ja s’està en preparatius, perquè es preveu que hi participin un centenar de delegats d’almenys una quarantena dels 56 països que en formen part. Serà, doncs, una nova oportunitat per, amb els peus al territori, projectar Catalunya al món.

Els tres grans.

A Europa, hi ha una xarxa immensa de senders, si bé tot just 12 estan homologats com a veritables autopistes continentals.. Tres travessen Catalunya: l’E-12, l’itinerari de l’arc mediterrani des del sud d’Itàlia fins a Tarifa, corresponent al costaner G-92; l’E-7, que ve d’Hongria, entra per Andorra i arriba a Portugal, que correspon al GR-4, i l’E-4, que ve de Grècia, entra per Puigcerdà i va al sud de la Península, coincidint amb el GR-7. Els dos últims conflueixen a l’Anoia i baixen cap al País Valencià, on es tornen a separar.